

เทศบาลนับเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นของประเทศรูปหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการศึกษาด้านการเมืองการปกครองประเทศ ให้บริการแก่ประชาชน และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ โดยการนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในท้องถิ่น เพื่อปลูกฝัง ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจและคุ้นเคยต่อกลไกและวิธีการประชาธิปไตยอย่างใกล้ชิด ทำให้ประชาชนรู้สึกอย่างแท้จริงว่าบ้านเมืองเป็นของทุก ๆ คน ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อบ้านเมือง เฉพาะอย่างยิ่งต่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ และที่สำคัญที่สุดเป็นหน่วยงานที่สามารถจะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาล อันนับวันจะมีมากขึ้นทุกที ไปปฏิบัติกิจทำให้ตรงกับความเป็นและความต้องการของท้องถิ่นเป็นแห่ง ๆ ไป (อมร รัชกาลศรัย 2507: 36-37)

แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือที่เป็นมาแล้วในอดีต เทศบาลกลับประสบความล้มเหลวเรื่อยมา (ใหญ่ลย์ ช่างเรียน 2520: 75) ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความล้มเหลวของเทศบาลก็คือ การที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและมองไม่เห็นคุณค่าของเทศบาลเพราะความสำคัญของระบบการเมืองการปกครองแบบใดก็ตามขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมองเห็นคุณค่าของการเมืองการปกครองนั้น ซึ่งสิ่งนี้เองจะเป็นแรงบันดาลใจให้การดำเนินงานทั้งหลายทั้งปวงบรรลุถึงจุดหมายปลายทางได้ (Thompson 1940: 50) โดยจะเห็นได้ว่า แม้จะมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ของเทศบาลเรื่อยมา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 2482, 2496, 2498, 2501, 2517 และ พ.ศ. 2521 ตลอดจนการฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานองค์การเทศบาล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเทศบาลตามหลักสูตรต่าง เช่น หลักสูตรนายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล และเจ้าหน้าที่บริหารอื่น ๆ เป็นต้น (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ดังนั้น ไม่ว่าเราจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนที่เป็นองค์กรเทศบาล (โครงสร้างอำนาจ ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงาน) ให้ดีเลิศสักปานใด เทศบาลก็คงไม่อาจประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ หากประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจ หรือมองไม่เห็นคุณค่าของเทศบาล

สภาพความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นเท่าที่ผ่านมา นั้น จากการวิจัยของ ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2510: 26-27) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสุขาภิบาลไม่เข้าใจความหมายของคำว่า "การปกครองท้องถิ่น" และไม่เคยได้ยินคำว่า "การปกครองท้องถิ่น" มาก่อน ซึ่งรวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ภายในเขตเทศบาลไม่เข้าใจความหมาย "การปกครองท้องถิ่น" เช่นกันและจากการวิจัยของชัยวัฒน์ รัชชจร (2521: 142) ซึ่งได้ทำการวิจัยถึงความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเกณฑ์สูงเพียงร้อยละ 22.9 เกณฑ์กลางร้อยละ 27.7 และเกณฑ์ต่ำ ร้อยละ 49.4 แสดงให้เห็นว่าประชาชนอำเภอเมืองชลบุรีส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นเพียงพอ จะเห็นได้ว่า แม้ระยะเวลาการวิจัยของคนทั้งสองจะห่างกันถึง 11 ปี แต่ผลของการวิจัยก็ยิ่งปรากฏผลเหมือนกันว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่เช่นเดิม

นอกจากนี้จากการวิจัยของประสิทธิ์ ธรรมพิสุทธิ์ (2513: 102-108) เมื่อปี 2513 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสุขาภิบาลห้วยโศภะ จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองของตน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครอง ตลอดจนการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลและแบบอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

การวิจัยของ สมพงษ์ บุญประดิษฐ์ (2525: 127) พบว่า ข้าราชการ และประชาชนในเขตเทศบาลนครสวรรค์ มีความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ 4 แง่มุมด้วยกัน ได้แก่ ความสำคัญในแง่ของความเข้าใจ

ทางการเมืองท้องถิ่น ความสนใจและการเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น ความรู้สึกในประสิทธิภาพทางการเมือง และความรู้สึกไม่ไว้วางใจทางการเมือง

จากสภาพความรู้ความเข้าใจ และความสำนึก เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้นำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดคุณสมบัติฐานลำดับแรกในการศึกษาวิจัยว่าระดับทัศนคติความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ โดยในด้านความรู้ความเข้าใจ ศึกษาในแง่มุมมองของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง ท้องถิ่น บทบาทอำนาจหน้าที่ของเทศบาล คณะเทศมนตรี สภาเทศบาล และบทบาทในการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน ส่วนความรู้สึกทางการเมือง ศึกษาในแง่มุมมองของความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ ที่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 17.1) สำหรับในด้านความรู้สึกทางการเมือง พบว่า มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 28.6 และ 29.5 ตามลำดับ) และมีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองอยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 31.3) (ดูข้อมูลตารางที่ 4.1) ผลการวิจัยข้างต้นจึงปฏิเสธสมมติฐานโดยสิ้นเชิง ซึ่งก็ไม่น่าแปลกใจนัก เพราะจากการวิจัยต่าง ๆ มักจะพบอยู่เสมอว่า มวลชนที่มีการเปิดรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ มักจะเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง

จากการวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526:71) พบว่าสื่อมวลชนที่เป็นช่องทางของการสื่อสารที่ให้ความรู้ข่าวสารการเมืองจากมากไปหาน้อย ก็คือ หนังสือพิมพ์ การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง และวิทยุ โทรทัศน์ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามประเภทของผู้ที่มีข่าวสารการเมืองสูง-ต่ำ แล้ว ผู้มีข่าวสารการเมืองสูงจะสนใจในการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงสุด รองลงไปคือจากการสนทนาและวิทยุ โทรทัศน์ ตามลำดับ บีชอป (Bishop อ้างใน เสรี วงษ์มณฑา 2523: 9-10) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ

สนใจทางการเมืองและการใช้สื่อสารมวลชน และความเป็นประชาธิปไตยในหมู่นักศึกษาที่ลิมา เปรู ผลการวิจัย ปรากฏว่า ความรู้เรื่องการเมืองมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อมวลชนและความเป็นประชาธิปไตย การใช้สื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกเป็นประชาธิปไตยในหมู่ประชาชนด้วย

โดยสรุปข้อมูลจากการศึกษาวิจัยนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.3) เห็นว่า คอสม์ทางการเมือง และการเสนอข่าวสารการเมืองของหนังสือพิมพ์ มีส่วนทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์ หรือกิจกรรมทางการเมืองมาก ร้อยละ 37.0 เห็นว่าช่วยปานกลาง ร้อยละ 13.7 เห็นว่าช่วยได้มากที่สุด ร้อยละ 3.3 เห็นว่ามีเล็กน้อย และร้อยละ 1.4 เห็นว่าไม่ได้มีส่วนร่วมเลย ไม่ตอบร้อยละ 4.3 (ดูข้อมูล ในตารางที่ 4.2)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ร้อยละ 90.5 ของกลุ่มตัวอย่าง เคยได้ยินคำว่า การปกครองท้องถิ่น มีเพียงร้อยละ 7.6 เท่านั้น ที่ตอบว่าไม่เคยได้ยิน และร้อยละ 1.9 ไม่ตอบ ซึ่งนับว่าต่างจากการวิจัยของซูวงษ์ ฉายะบุตร (ซูวงษ์ ฉายะบุตร 2510:26-27) อยู่มาก ที่พบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ไม่เคยได้ยินคำว่า การปกครองท้องถิ่น (ดูข้อมูลในตารางที่ 4.3)

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำปัจจัยในด้านเศรษฐกิจและสังคมมาพิจารณา เพื่อศึกษาว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองแตกต่างกันหรือไม่

บทบาทของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมืองของบุคคล มีปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ สิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมของบุคคล (environmental stimuli) และปัจจัยกลุ่มที่ 2 คือ ลักษณะส่วนบุคคล (personal factors)

สิ่งเร้าจากภายนอกตัวบุคคลนั้น ได้แก่ กลุ่มทางสังคม (social groups) เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มศาสนา ฯลฯ ปัจจัยเกี่ยวกับชนชั้นทางสังคม (social class) ซึ่งบ่งชี้จากอาชีพ รายได้ การศึกษา ปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมและปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบ สำหรับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ และความรู้สึกทางการเมืองของบุคคล เช่น ทัศนคติ และความเชื่อทางการเมือง เป็นต้น (Milbrath and Goel 1977: 24-33)

จากกรอบการศึกษาดังกล่าวบ่งชี้ว่า ลักษณะของสภาพแวดล้อมจะช่วยหล่อหลอมบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันให้ได้รับประสบการณ์แตกต่างกันด้วย และเมื่อผสมผสานเข้ากับลักษณะที่ติดตัวมาทางพันธุกรรมกลายเป็นบุคลิกภาพ ท่าที่ ความรู้และความรู้สึกทางการเมืองของบุคคล กล่าวในเชิงสมมุติฐานก็คือ บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มักจะมีบุคลิกภาพ ท่าที่ ความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกทางการเมืองแตกต่างกันด้วย

ปัจจัยที่นำมาพิจารณาเป็นองค์ประกอบของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ของการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และ อาชีพ

เพศ

ในทางการเมืองและการบริหารโดยทั่วไป อาจกล่าวได้ว่า เพศชาย ได้เข้าไปมีบทบาทอยู่อย่างเด่นชัด และกว้างขวางมากกว่าเพศหญิง จะเห็นได้ว่านักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองส่วนมากได้แก่ผู้ชาย เหตุผลที่อธิบายข้อความนี้ อาจเนื่องมาจากอิทธิพลของความเชื่อที่ว่า การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเป็นเรื่องที่จะต้องใช้กลยุทธ์อันซับซ้อนเข้าต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพล (Wriggins 1969: 9-10) ผู้ที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมืองจึงควรเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทรหดอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งก็คือผู้ชายนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่มีค่านิยมให้ความสำคัญกับเพศชายด้วยแล้ว ค่านิยมหรือความเชื่อดังกล่าวนับว่าเป็นมูลเหตุให้เพศชาย มีความสนใจทางการเมืองหรือเข้า

ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าเทศหญิง ในกรณีการศึกษาวิจัยนี้ก็น่าที่จะมีความเป็นไปได้ว่า ความแตกต่างของเพศ ย่อมจะทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง ต่างกันไปด้วย

มีงานวิจัยจำนวนมากที่พบว่า ความแตกต่างของเพศมีผลต่อท่าที ความรู้สึกทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

วิภากรรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา (2520) พบว่า ปัจจัยทางประชากรและสังคม อย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลเด่นชัด ต่อความรู้ความเข้าใจ ความสนใจทางการเมือง และทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งของประชาชนก็คือ เพศ สมพงษ์ บุญประคิษฐ์ (2525: 162) พบว่าเพศมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดทางการเมือง โดยผู้ที่มีความสำนึกต่อการปกครองท้องถิ่น ในแง่ มุมของความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความไม่ไว้วางใจทางการเมืองอยู่ในระดับสูง มักจะได้แก่เพศชาย ชัยวัฒน์ รัฐขจร (2521) พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยและความกระตือรือร้นทางการเมือง โดยพบว่า เพศชาย มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าเทศหญิง* มิลแบรท (Milbrath 1969: 45-46) พบว่า เพศชายมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเทศหญิง

อายุ

อายุนับว่าเป็นคุณลักษณะอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกทางการเมือง เนื่องจากอายุเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าบุคคลนั้นได้ผ่านสภาพแวดล้อมทางสังคม และการเรียนรู้ทางการเมืองมานานเท่าใด ประสบการณ์ของบุคคลในช่วงเวลาที่ต่างกัน ย่อมจะหล่อมหลอม ให้ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองของบุคคลแตกต่างกันไปด้วย

สมพงษ์ บุญประคิษฐ์ (2525: 164) พบว่า ผู้ที่มีอายุสูงเป็นผู้มีความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นสูงสุด ถัดไปได้แก่ผู้มีอายุปานกลาง และผู้มีอายุต่ำ ผู้สูงอายุมีความสนใจ

และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แต่ในแง่ของความไม่ไว้วางใจทางการเมืองกลับปรากฏว่ามีอยู่ในกลุ่มของผู้มีอายุน้อย ร.ศ.ศ.มณฑล มือนันต์ (2522) ได้ศึกษาชนชั้นนำในจังหวัดสิงห์บุรี และพบว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย แต่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย

การศึกษา

การศึกษาเป็นบ่อเกิดของประสบการณ์หรือความรู้ความเข้าใจ ก่อให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิด รวมตลอดถึงท่าทีหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป จากการวิจัยของอัลมอนต์ และ เวอร์บา (Almond and Verba 1966: 46-47) พบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง โดยที่การศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้เรื่องราวการเมืองดีขึ้น และมีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองของตน ระบบการเมืองจึงเป็นแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยโดยโดยไม่รู้ตัว กล่าวคือ บุคคลที่มีการศึกษาสูงมักจะมีความสนใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าบุคคลที่มีการศึกษาค่ำ

ในระดับท้องถิ่น การศึกษาจะช่วยให้บุคคลเข้าใจปัญหาของการปกครองท้องถิ่นถึงความเกี่ยวข้องกับตน และบทบาทของตนเองที่ควรมีต่อองค์กรปกครองท้องถิ่น

อัลมอนต์ และ เวอร์บา (Almond and Verba 1966: 56-57) ยังพบอีกว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมือง กล่าวคือ คนซึ่งได้รับการศึกษาสูงขึ้นเท่าใด จะยิ่งเป็นคนที่มีรู้ทางการเมือง สนใจการรณรงค์เลือกตั้ง ติดตามข่าวสารการเมือง มีความคิดและสนใจการเมืองในวงกว้าง ชอบถกเถียงปัญหาการเมืองโดยเสรี รู้สึกตัวเองว่ามีอิทธิพลต่อรัฐบาล ร่วมเป็นสมาชิกองค์กรต่าง ๆ และมีความเชื่อมั่นในสิ่งแวดล้อมทางสังคมมากกว่า คนที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่า

อาชีพ

อาชีพของบุคคล บ่งชี้ให้เห็นถึงความผูกพันทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นการ เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมต่าง ๆ หรือในสภาพแวดล้อมที่ไม่ว่าจะเป็นผู้คน จริยธรรม ลักษณะงาน ที่ผู้ประกอบอาชีพในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จะต้องประสบ ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ ในกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองถือว่าในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ นั้น ในตัวของมันเอง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นการ จะเป็นตัวการในการถ่ายทอดข่าวสารและความเชื่อถือ และเมื่อบุคคลหนึ่งจัดตนเองเข้ากับกลุ่มอาชีพแล้ว ก็ย่อมจะรับปทัสถานของกลุ่มและจะมีการประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ในแนวทางเพื่อประโยชน์ของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ กลุ่มที่มีขนาดใหญ่ มีความเหนียวแน่นและมีความจงรักภักดีสูงก็จะยิ่งมีบทบาทในการสร้างและปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองแก่สมาชิกมากขึ้น (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์ 2526: 22)

ในกรณีของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากได้แก่ การศึกษากับอาชีพ โดยทั่วไป พบว่า อัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการศึกษาและอาชีพ (เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมีอาชีพที่มั่นคง) (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527: 119)

ซูซาน เมซีย์ (Susan Gluck Mezey 1975: 499, 509) พบว่า การแสดงออกทางการเมืองและความเชื่อทางการเมือง มิได้มีผลโดยตรงมาจากประสบการณ์ในขั้นพื้นฐานของบุคคลเสมอไป แต่อาจเป็นผลจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงต่อไปของชีวิต เมื่อบุคคลประกอบอาชีพการงานแล้วก็ได้

จากการวิจัยของสมพงษ์ บุญประคินธุ์ (2525: 135) พบว่า ข้าราชการในเขตเทศบาลนครสวรรค์ มีความสำนึกต่อเทศบาลในแง่ของความเข้าใจ สภาพการเมือง การปกครองของเทศบาลสูงกว่าประชาชนที่ไม่ได้รับราชการ แต่ไม่พบความแตกต่างของทั้งสองอาชีพในแง่มุมมองของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองและความไม่ไว้วางใจทางการเมือง ร.ต.ค. มณฑล มือนันต์ (2522) พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำในท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี ที่มี

อาชีพรับราชการ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่ไม่ได้มี
อาชีพรับราชการ แต่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอาชีพ
ไม่ได้รับราชการ

ผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

การเสนอเนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทาง
เศรษฐกิจและสังคมกับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง โดยแยกเสนอตาม
เนื้อหาที่ได้ทำการศึกษาในแต่ละแง่มุม ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทศบาล ความ
รู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความไว้วางใจทาง
การเมือง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในภาพรวมของเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ กับ
ความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาล พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดู
ตารางที่ 4.4 Sig. of F Main Effect = .000) นั่นคือ เพศ อายุ การศึกษา และ
อาชีพมีผลร่วมกันหรือมีปฏิกริยาร่วมกันต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาล แต่เมื่อพิจารณา
ในตัวแปรทดสอบแต่ละตัว* พบว่า มีเพียง เพศ และการศึกษาเท่านั้นที่เป็นปัจจัยกำหนด
ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจ (Sig. of F = .000 และ .000 ตามลำดับ)
อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ โดยเพศชายมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าหญิง และยิ่ง
มีการศึกษาสูงขึ้นก็จะยิ่งทำให้บุคคลมีระดับความรู้ความเข้าใจมากขึ้นด้วย (ดูตารางที่ 4.5)

* เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นตัวแปรตามกับ
ตัวแปรอิสระตัวหนึ่งตัวใดและควบคุมตัวแปรอิสระอื่น เช่น พิจารณาความสัมพันธ์ของเพศกับ
ความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาล โดยควบคุมตัวแปรอายุ การศึกษา และอาชีพ อายุกับ
ความรู้ความเข้าใจ โดยควบคุมเพศ การศึกษา อาชีพ เรียงอย่างนี้เรื่อยไป การพิจารณา
ความสัมพันธ์ลักษณะนี้มุ่งตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับตัวแปรตาม.

เมื่อผู้วิจัยนำตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มาพิจารณาหาความสัมพันธ์แยกเฉพาะตัว ไม่มีการควบคุมตัวแปรอื่นก็พบเช่นเดียวกันว่ามีเพียงเพศ และการศึกษเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเพศชาย มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เพศชาย ร้อยละ 52.1 และ 46.9 เป็นผู้มีความรู้ในระดับสูงและปานกลางตามลำดับ ในขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่คือร้อยละ 70.4 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

ความแตกต่างในด้านการศึกษากับระดับความรู้ความเข้าใจนั้น พบว่า ยิ่งบุคคลมีการศึกษาสูงขึ้น ก็จะมีทำให้บุคคลมีระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาลเพิ่มขึ้นด้วย โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.8) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง มีเพียงร้อยละ 24.7 ของผู้มีการศึกษาระดับปานกลางเท่านั้น ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงและร้อยละ 10.6 ของผู้มีการศึกษาค่ำ เป็นผู้มีความรู้เรื่องเทศบาลสูง (ดูตารางที่ 4.6)

สำหรับอายุนั้น ไม่พบว่า การเป็นคนหนุ่มสาว วัยกลางคน หรือผู้สูงอายุ จะให้บุคคลมีระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องเทศบาลต่างกัน (ดูตารางที่ 4.6)

ในด้านอาชีพ พบว่า ผู้ที่รับราชการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.7) เป็นผู้มีความรู้เรื่องเทศบาลสูง ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย หรือกำลังศึกษาอยู่ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาลในระดับปานกลาง ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนัก (ดูตารางที่ 4.6)

ในส่วนของการรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลนี้ เพศ และการศึกษาก็เป็นปัจจัยกำหนดความแตกต่างของความรู้เรื่องเทศบาล โดยเพศชาย จะมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าเพศหญิง และยิ่งบุคคลมีการศึกษาสูงขึ้น ก็จะมีรู้เรื่องเทศบาลมากขึ้นไปด้วย

ความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ในภาพรวมของเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ กับความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูตารางที่ 4.7 Sig. of F Main Effect = .009) ดังนั้น เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีผลร่วมกันหรือมีปฏิกริยาร่วมกันต่อความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่เมื่อพิจารณาในตัวแปรทางเศรษฐกิจ-สังคมแต่ละตัวโดยควบคุมตัวแปรอื่น พบว่ามีเพียงตัวแปรค้ำอายุเท่านั้น ที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง (Sig. of F = .006) โดยกลุ่มที่มีอายุ 27-36 จัดเป็นกลุ่มที่มีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 47-26 ปี กลุ่มอายุ 47 ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ 37-46 ตามลำดับ ที่น่าสนใจอีกตัวแปรหนึ่งก็คือ เพศ โดยพบว่า เพศชาย มีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง (ดูตารางที่ 4.8)

หลังจากที่นำตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพมาพิจารณาหาความสัมพันธ์แยกเฉพาะตัว โดยไม่มีการควบคุมตัวแปรอื่น ปรากฏว่ามีเพียงอายุและเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายจะมีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เพศชายมีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองในระดับปานกลางและระดับสูงใกล้เคียงกันคือร้อยละ 56.3 อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 41.7 อยู่ในระดับสูง ขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่คือร้อยละ 73.0 มีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาค่าทางสถิติก็พบว่า เพศเป็นปัจจัยกำหนดความแตกต่างของการมีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองมากหรือน้อย (ดูตารางที่ 4.9)

ส่วนตัวแปรเกี่ยวกับอายุ พบว่า กลุ่มอายุระหว่าง 27-36 ปี มีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงสุด กล่าวคือ ร้อยละ 45.2 ของช่วงอายุนี้เป็นผู้มีความรู้สึที่มีสูง รองลงมาคือกลุ่มอายุ 17-26 ปี (ร้อยละ 25.0) กลุ่มอายุ 37-46 ปี (ร้อยละ 25.0) กลุ่มที่มีความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองต่ำที่สุดคือกลุ่มอายุ 47 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 7.7) (ดูตารางที่ 4.9)

สำหรับการศึกษาและอาชีพนั้น ไม่พบว่า เป็นปัจจัยที่ทำให้มีความแตกต่างในความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงกล่าวได้ว่า การประกอบอาชีพ รับจ้าง รับราชการ ค้าขาย หรือกำลังศึกษาอยู่ ก็ไม่มีผลทำให้บุคคลมีระดับความรู้สึกมี ประสิทธิภาพทางการเมืองแตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับตัวแปรด้านการศึกษาที่ไม่ว่าบุคคล จะจบการศึกษาแตกต่างกันระดับใดก็ได้ไม่มีผลทำให้มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง มากน้อยต่างกัน (ดูตารางที่ 4.9)

ในส่วนของการรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองนี้ แสดงให้เห็นว่า อายุและ เพศเป็นปัจจัยในการกำหนดความแตกต่างในความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง

ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในภาพรวมของเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ กับ ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูตารางที่ 4.10 Sig. of F ของ Main Effect = .034) นั่นคือ เพศ อายุ การศึกษา และ อาชีพ มีผลร่วมกันหรือปฏิภริยาร่วมกันต่อความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง แต่เมื่อพิจารณาตัว แปรทางเศรษฐกิจ และสังคมในตัวแปรแต่ละตัวโดยควบคุมตัวแปรอื่น พบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง โดยพบว่าเพศชายมีความรู้สึก สูงกว่าเพศหญิง

สำหรับตัวแปรการศึกษา มีแนวโน้มที่จะเป็นปัจจัยในการกำหนดความแตกต่างใน ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้สึกนี้สูงที่สุด รองลงมาคือ พวก ที่มีการศึกษาค่ำ และผู้ที่มีการศึกษาปานกลางตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.11)

เมื่อผู้วิจัยนำปัจจัย เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มาพิจารณาหาความสัมพันธ์ กับความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง แยกเฉพาะตัว โดยไม่มีการควบคุมตัวแปรอื่น ก็พบเช่นเดียว กันว่า มีเพียงเพศและการศึกษาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง กล่าว คือ เพศชาย มีความรู้เรื่องนี้โดยเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง โดยเพศชายส่วนใหญ่มีความรู้สึกใน

หน้าที่พลเมืองในระดับสูงร้อยละ 69.8 ขณะที่เพศหญิง มีความรู้สึกนี้ในระดับสูงและปานกลางร้อยละ 50.4 และ 49.6 ตามลำดับ และจากค่าทางสถิติก็พบว่า เพศเป็นปัจจัยกำหนดความมากน้อยของความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองด้วย (ดูตารางที่ 4.12)

ส่วนตัวแปรด้านการศึกษา โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้สึกนี้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีการศึกษาคำและผู้ที่มีการศึกษาปานกลางตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.12)

สำหรับอายุนั้นไม่พบว่าการเป็นคนหนุ่มคนสาว วัยกลางคน หรือผู้สูงอายุจะทำให้มีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองแตกต่างกัน เช่นเดียวกับกับตัวแปรด้านอาชีพ ไม่ว่าจะมียาชีพ รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ หรือกำลังศึกษาอยู่ ก็ไม่มีผลทำให้มีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองแตกต่างกัน

ในส่วนของความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง เพศและการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความแตกต่างของความรู้สึกนี้ โดยเพศชาย มีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีการศึกษาสูง จะมีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงด้วย รองลงมาคือผู้ที่มีการศึกษาคำ ผู้ที่มีการศึกษาปานกลางจะมีความรู้สึกนี้ต่ำที่สุด

ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ในภาพรวมของเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ กับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน (ดูตารางที่ 4.13 Sig. of F Main Effect = .117) ดังนั้น เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ จึงไม่มีผลร่วมกันหรือ ปฏิบัติกร่วมกันต่อความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง และเมื่อพิจารณาตัวแปรในแต่ละตัว โดยควบคุมตัวแปรอื่น ก็ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูตารางที่ 4.14)

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มาพิจารณาหาความสัมพันธ์แยกเฉพาะตัว โดยไม่มีการควบคุมตัวแปรอื่นก็ไม่พบว่าตัวแปรทั้งสี่มีความสัมพันธ์

กับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง นั่นคือไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุมากหรืออายุน้อย มีการศึกษาสูงหรือค่าประกอบอาชีพแตกต่างกันหรือไม่ ก็ไม่มีผลทำให้บุคคลมีความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองต่างกัน แต่ก็มีแนวโน้มว่าเพศชายจะมีความรู้สึกไว้วางใจสูงกว่าเพศหญิง โดยร้อยละ 43.8 ของเพศชาย มีความรู้สึกไว้วางใจในระดับสูง ในขณะที่ร้อยละ 41.7 ของเพศหญิงมีความรู้สึกไว้วางใจสูง และมีแนวโน้มว่า ยิ่งมีการศึกษาสูงขึ้น ก็จะมีแนวโน้มไว้วางใจลดลง กล่าวคือ ร้อยละ 53.2 ของผู้มีการศึกษาค่ำเป็นผู้มีความไว้วางใจสูง ในขณะที่ร้อยละ 41.1 และ 38.5 ของผู้มีการศึกษานกลางและสูงเป็นผู้มีความไว้วางใจทางการเมืองสูง (ดูตารางที่ 4.15)

โดยสรุป อิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ที่มีต่อความรู้สึกความเข้าใจ และความรู้สึกทางการเมืองเกี่ยวกับเทศบาล มีดังต่อไปนี้

ด้านความรู้สึกความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับเทศบาลพบว่า เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีอิทธิพลร่วมกันต่อความรู้สึกความเข้าใจเรื่องเทศบาล แต่ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างแท้จริงต่อความรู้สึกความเข้าใจของประชาชน ได้แก่ เพศ และการศึกษา โดยเพศชายมีระดับความรู้สึกความเข้าใจสูงกว่าเพศหญิง และยิ่งประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้นก็จะยิ่งทำให้มีความเข้าใจเรื่องเทศบาลมากขึ้นด้วย

ในส่วนของการรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง พบว่า เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีอิทธิพลร่วมกันต่อความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง โดยตัวแปรด้านอายุ จะมีอิทธิพลสูงที่สุดในการกำหนดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง พวกที่มี อายุ 27-36 ปี จะมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงที่สุด รองลงมาคือ พวกที่มีอายุ 17-26 ปี 37-46 ปี และ พวกที่มีอายุ 47 ปีขึ้นไป ตัวแปรถัดมา คือ เพศ โดยเพศชาย จะมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง

เกี่ยวกับความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง พบว่า เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีอิทธิพลร่วมกันต่อความรู้สึกนี้ โดยตัวแปรด้านเพศและการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการ

กำหนดความแตกต่างของความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และเพศชายจะมีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลางและต่ำ

ในกรณีของความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ไม่พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และ อาชีพมีอิทธิพลร่วมกันต่อความรู้สึกนี้ ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง เป็นวัยหนุ่มสาว วัย กลางคน หรือสูงอายุ มีการศึกษาสูงหรือต่ำ มีอาชีพแตกต่างกันหรือไม่ก็ไม่มี ความแตกต่าง กันในความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

ตารางที่ 4.1 ระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง

เนื้อหา/ความรู้และความรู้สึก	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
ความรู้ความเข้าใจ ¹		*	
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ²		*	
ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง ³	*		
ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ⁴		*	

หมายเหตุ

¹ คะแนนเฉลี่ย 17.118

² คะแนนเฉลี่ย 28.607

³ คะแนนเฉลี่ย 29.504

⁴ คะแนนเฉลี่ย 31.341

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อหนังสือพิมพ์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม
ทางการเมือง จำแนกตามระดับความมาก-น้อย

จำแนกตามการให้ความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	29	13.7
มาก	85	40.3
ปานกลาง	78	37.0
น้อย	7	3.3
ไม่ได้ให้ความรู้เลย	3	1.4
ไม่ตอบ	9	4.3
รวม	211	100.0

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละ ของผู้ที่เคยได้ยินคำว่า "การปกครองท้องถิ่น"

จำแนกตาม	จำนวน	ร้อยละ
เคยได้ยิน	191	90.5
ไม่เคยได้ยิน	15	7.1
ไม่ตอบ	5	2.4
รวม	211	100.0

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลกับตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ จำแนกตามผลหลักของเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล					
ผลหลัก	ผลรวมกำลังสอง (SS.)	DF.	ค่าเฉลี่ยของผลรวม (MS.)	F.	นัยสำคัญ (Sig. of F)
ผลหลักรวม (MAIN EFFECT)	13.817	9	1.535	6.598	0.000
ผลหลักจาก เพศ	3.957	1	3.957	17.007	0.000
อายุ	0.598	3	0.199	0.857	0.464
การศึกษา	6.827	2	3.414	14.671	0.000
อาชีพ	0.232	3	0.077	0.333	0.802

ตารางที่ 4.5 การแจกแจงพหุของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล จำแนกตามตัวแปร
เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด					
(Grand Mean) = 2.30			ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล		
ตัวแปรอิสระ	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม	ETA	ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบน ควบคุม	BETA
เพศ					
ชาย	96	0.16		0.15	
หญิง	115	-0.13	0.26	-0.13	0.26
อายุ					
17-26 ปี	76	0.01		0.02	
27-36 ปี	93	-0.05		-0.05	
37-46 ปี	26	0.00		0.03	
47 ปีขึ้นไป	16	0.20	0.12	0.15	0.10
การศึกษา					
ไม่กิน ป.ปลาย	47	-0.26		-0.23	
กิน ป.ปลาย					
แต่ไม่กิน ม.ปลาย	73	-0.11		-0.13	
กินกว่า ม. ปลาย	91	0.22	0.38	0.22	0.36
อาชีพ					
รับจ้าง	71	-0.01		-0.00	
ค้าขาย	97	-0.08		-0.03	

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด

(Grand Mean) = 2.30

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย	ETA	ค่าเฉลี่ย	BETA
		เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม		เบี่ยงเบน ควบคุม	
รับราชการ	28	0.27		0.05	
กำลังศึกษา	15	0.33	0.21	0.09	0.07
MULTIPLE R ²					0.228
MULTIPLE R					0.478

ตารางที่ 4.6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล
จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

จำแนกตาม	ความรู้ความเข้าใจ			รวม	จำนวน	Mean
	สูง	กลาง	ต่ำ			
เพศ¹						
ชาย	46.9	52.1	1	100	96	2.46
หญิง	23.5	70.4	6.1	100	115	2.17
อายุ²						
17-26 ปี	32.9	65.8	1.3	100	76	2.32
27-36 ปี	31.2	63.4	5.4	100	93	2.26
37-46 ปี	38.5	53.8	7.7	100	26	2.31
47 ปีขึ้นไป	50.0	50.0	-	100	16	2.50
การศึกษา³						
ไม่เกินประถมศึกษา	10.6	83.0	6.4	100	8	2.04
เกินประถมศึกษาแต่ไม่ เกินมัธยมศึกษา	24.7	69.9	5.5	100	131	2.19
เกินกว่ามัธยมศึกษา	53.8	45.1	1.1	100	72	2.53
อาชีพ⁴						
รับจ้าง	29.6	70.4	-	100	71	2.30
ค้าขาย	29.9	62.9	7.2	100	97	2.23
รับราชการ	60.7	35.7	3.6	100	28	2.57
กำลังศึกษา	33.3	66.7	-	100	15	2.33

¹Chi-square Sig. = .0006 GAMMA = -.49445

²Chi-square Sig. = .6293 GAMMA = .60004

³Chi-square Sig. = .0000 GAMMA = .60005

⁴Chi-square Sig. = .0093 GAMMA = .15516

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ของระดับความรู้สึกรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองกับตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ จำแนกตามผลหลักของเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ความรู้สึกรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง					
ผลหลัก	ผลรวมกำลังสอง (SS.)	DF.	ค่าเฉลี่ยของผลรวม (MS.)	F.	นัยสำคัญ (Sig. of F)
ผลหลักรวม (MAIN EFFECT)	5.128	9	0.570	2.528	0.009
ผลหลักจาก เพศ	0.603	1	0.603	2.675	0.103
อายุ	2.891	3	0.964	4.275	0.006
การศึกษา	0.844	2	0.422	1.872	0.156
อาชีพ	0.318	3	0.106	0.470	0.704

ตารางที่ 4.8 การแจกแจงพหุของความรู้สึกรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง จำแนกตามตัวแปร
เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด					
(Grand Mean) = 2.33			ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล		
ตัวแปรอิสระ	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม	ETA	ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบน ควบคุม	BETA
เพศ					
ชาย	96	0.07		0.06	
หญิง	115	0.06	0.13	-0.05	0.11
อายุ					
17-26 ปี	76	-0.05		-0.05	
27-36 ปี	93	0.12		0.12	
37-46 ปี	26	-0.25		-0.21	
47 ปีขึ้นไป	16	-0.08	0.26	0.13	0.24
การศึกษา					
ไม่เกิน ป.ปลาย	47	-0.14		-0.12	
เกิน ป.ปลาย	73	0.07		0.05	
แต่ไม่เกิน ม.ปลาย					
เกินกว่า ม. ปลาย	91	0.01	0.16	0.02	0.14
อาชีพ					
รับจ้าง	71	0.03		0.05	
ค้าขาย	97	-0.01		-0.02	

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด

(Grand Mean) = 2.33

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย	
		เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม	ETA	เบี่ยงเบน ควบคุม	BETA
รับราชการ	28	-0.04		-0.07	
กำลังศึกษา	15	0.01	0.04	0.02	0.08
MULTIPLE R ²					0.102
MULTIPLE R					0.319

ตารางที่ 4.9 ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

จำแนกตาม	ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง			รวม	จำนวน	Mean
	สูง	กลาง	ต่ำ			
เพศ¹						
ชาย	41.7	56.3	2.1	100	96	2.40
หญิง	27.0	73.0	-	100	115	2.27
อายุ²						
17-26 ปี	30.3	67.1	2.6	100	76	2.28
27-36 ปี	45.2	54.8	-	100	93	2.45
37-46 ปี	7.7	92.3	-	100	26	2.05
47 ปีขึ้นไป	25.0	75.0	-	100	16	2.25
การศึกษา³						
ไม่เกินประถมปลาย	19.1	80.9	-	100	47	2.19
เกินประถมปลายแต่ไม่ เกินมัธยมปลาย	39.7	60.3	-	100	73	2.40
เกินกว่ามัธยมปลาย	36.3	61.5	2.7	100	91	2.34
อาชีพ⁴						
รับจ้าง	35.2	64.8	-	100	71	2.35
ค้าขาย	32.0	68.0	-	100	97	2.32
รับราชการ	35.7	57.1	7.1	100	28	2.29
กำลังศึกษา	33.3	66.7	-	100	15	2.33

¹Chi-square Sig. = .0182 GAMMA = -.27660

²Chi-square Sig. = .0069 GAMMA = -.06264

³Chi-square Sig. = .0669 GAMMA = .15886

⁴Chi-square Sig. = .0669 GAMMA = -.04824

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ของระดับความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองกับตัวแปร เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพจำแนกตามผลผลึกของเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง					
ผลผลึก	ผลรวมกำลังสอง (SS.)	DF.	ค่าเฉลี่ยของผลรวม (MS.)	F.	นัยสำคัญ (Sig. of F)
ผลผลึกรวม	4.695	9	0.522	2.066	0.034
(MAIN EFFECT)					
ผลผลึกจาก เพศ	1.588	1	1.588	6.288	0.013
อายุ	0.080	3	0.027	0.105	0.957
การศึกษา	1.515	2	0.757	2.998	0.052
อาชีพ	0.552	3	0.184	0.729	0.536

ตารางที่ 4.11 การแจกแจงพหุของความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง
จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด

(Grand Mean) = 2.58

ความรู้ในหน้าที่พลเมือง

ตัวแปรอิสระ และกลุ่มย่อย	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย	
		เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม	ETA	เบี่ยงเบน ควบคุม	BETA
เพศ					
ชาย	96	0.10		0.10	
หญิง	115	-0.08	0.18	-0.08	0.17
อายุ					
17-26 ปี	76	-0.04		-0.01	
27-36 ปี	93	0.00		-0.01	
37-46 ปี	26	0.08		0.04	
47 ปีขึ้นไป	16	0.05	0.07	0.04	0.04
การศึกษา					
ไม่เกิน ป.ปลาย	47	-0.00		0.03	
เกิน ป.ปลาย	73	-0.13		-0.12	
แต่ไม่เกิน ม.ปลาย					
เกินกว่า ม. ปลาย	91	0.10	0.20	0.09	0.18
อาชีพ					
รับจ้าง	71	-0.04		-0.05	
ค้าขาย	97	-0.01		0.00	

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด

(Grand Mean) = 2.58

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย	
		เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม	ETA	เบี่ยงเบน ควบคุม	BETA
รับราชการ	28	0.21		0.13	
กำลังศึกษา	15	-0.11	0.17	-0.02	0.11
MULTIPLE R ²					0.085
MULTIPLE R					0.291

ตารางที่ 4.12 ความรู้สึกในหน้าที่ของพลเมือง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและอาชีพ

จำแนกตาม	kdความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง			รวม	จำนวน	Mean
	สูง	กลาง	ต่ำ			
เพศ¹						
ชาย	69.8	28.1	2.1	100	96	2.68
หญิง	49.6	50.4	-	100	115	2.50
อายุ²						
17-26 ปี	53.9	46.1	-	100	76	2.54
27-36 ปี	60.2	37.6	2.2	100	93	2.58
37-46 ปี	65.4	34.6	-	100	26	2.65
47 ปีขึ้นไป	62.5	37.5	-	100	16	2.63
การศึกษา³						
ไม่เกินประถมปลาย	61.7	34.0	4.3	100	47	2.57
เกินประถมปลายแต่ไม่ เกินมัธยมปลาย	45.2	54.8	-	100	73	2.45
เกินกว่ามัธยมปลาย	68.1	31.9	-	100	91	2.68
อาชีพ⁴						
รับจ้าง	53.5	46.5	-	100	71	2.54
ค้าขาย	58.8	39.2	2.1	100	97	2.57
รับราชการ	78.6	21.4	-	100	28	2.79
กำลังศึกษา	46.7	53.3	-	100	15	2.74

¹Chi-square Sig. = .0019 GAMMA = -.37436

²Chi-square Sig. = .6590 GAMMA = .12277

³Chi-square Sig. = .0024 GAMMA = .18803

⁴Chi-square Sig. = .1889 GAMMA = .13631

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ของระดับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองกับตัวแปร เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพจำแนกตามผลหลักของเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ผลหลัก	ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง				
	ผลรวมกำลังสอง (SS.)	DF.	ค่าเฉลี่ยของผลรวม (MS.)	F.	นัยสำคัญ (Sig. of F)
ผลหลักรวม (MAIN EFFECT)	3.576	9	0.397	1.601	0.117
ผลหลักจาก เพศ	0.001	1	0.001	0.005	0.943
อายุ	1.600	3	0.533	2.149	0.095
การศึกษา	0.843	2	0.422	1.699	0.186
อาชีพ	0.986	3	0.329	1.325	0.268

ตารางที่ 4.14 การแจกแจงพหุของความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง
จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด

(Grand Mean) = 2.42

ความรู้ไว้วางใจทางการเมือง

ตัวแปรอิสระ และกลุ่มย่อย	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม	ETA	ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบน ควบคุม	BETA
เพศ					
ชาย	96	0.01		-0.00	
หญิง	115	-0.00	0.01	0.00	0.01
อายุ					
17-26 ปี	76	-0.05		0.05	
27-36 ปี	93	0.07		0.08	
37-46 ปี	26	-0.15		-0.18	
47 ปีขึ้นไป	16	0.08	0.16	0.10	0.18
การศึกษา					
ไม่เกิน ป.ปลาย	47	0.11		0.12	
เกิน ป.ปลาย	73	-0.01		-0.12	
แต่ไม่เกิน ม.ปลาย					
เกินกว่า ม. ปลาย	91	-0.05	0.12	-0.05	0.13

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด

(Grand Mean) = 2.42

ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย	ETA	ค่าเฉลี่ย	BETA
		เบี่ยงเบน ไม่ควบคุม		เบี่ยงเบน ควบคุม	
อาชีพ					
รับจ้าง	71	0.09		0.09	
ค้าขาย	97	-0.01		-0.03	
รับราชการ	28	-0.06		-0.02	
กำลังศึกษา	15	-0.22	0.16	-0.17	0.14

ตารางที่ 4.15 ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง จำแนกตาม อายุ การศึกษา และอาชีพ

จำแนกตาม	ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง				รวม	จำนวน	Mean
	สูง	กลาง	ต่ำ				
เพศ¹							
ชาย	43.8	55.2	1.0		100	96	2.43
หญิง	41.7	58.3	-		100	115	2.42
อายุ²							
17-26 ปี	36.8	63.2	-		100	76	2.37
27-36 ปี	50.5	48.4	1.1		100	93	2.49
37-46 ปี	26.9	73.1	-		100	26	2.27
47 ปีขึ้นไป	50.0	50.0	-		100	16	2.50
การศึกษา³							
ไม่ ก็นประถมศึกษา	53.2	46.8	-		100	47	2.58
ก็นประถมศึกษาแต่ไม่ ก็นมัธยมปลาย	41.1	58.9	-		100	73	2.41
ก็นกว่ามัธยมปลาย	38.5	60.4	1.1		100	91	2.37
อาชีพ⁴							
รับจ้าง	50.7	49.3	-		100	71	2.51
ค้าขาย	42.3	56.7	1.0		100	97	2.41
รับราชการ	35.7	64.3	-		100	28	2.36
กำลังศึกษา	20.0	80.0	-		100	15	2.20

¹Chi-square Sig. = .5134 GAMMA = -.02832

²Chi-square Sig. = .2399 GAMMA = .05894

³Chi-square Sig. = .3990 GAMMA = -.17959

⁴Chi-square Sig. = .3420 GAMMA = -.24767

บทบาทของการสื่อสาร

การสื่อสารนับได้ว่าเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์อย่างมาก เพราะการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ จูงใจ หรือมีอิทธิพลต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การบรรลุสิ่งเหล่านี้ได้ก็ต้องอาศัยการสื่อสาร (เสถียร เขยประคับ 2528: 27) ในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น ย่อมต้องอาศัยสื่อซึ่งเป็นช่องทางเพื่อส่งข่าวสารไปยังผู้รับ เกี่ยวกับช่องทางนี้โดยทั่วไปมักแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สื่อมวลชน และสื่อระหว่างบุคคล อันทำให้เกิดลักษณะของการสื่อสารสองแบบ คือ การสื่อสารมวลชน และการสื่อสารระหว่างบุคคล

ช่องทางของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารระหว่างบุคคล มักจะเกิดขึ้นในโอกาสที่เหมาะสมและอาจมีการชี้แจงทบทวนได้จนเกิดความสนใจแก่ผู้รับสาร และแก้ไขจนเกิดความเข้าใจผิดพลาดให้น้อยที่สุด ข่าวสารหรือข้อมูลที่จะส่งผ่านนั้น จะได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะเรียกร้องความสนใจ (appeal) สอดคล้องกับแรงจูงใจ (motivation) และลักษณะธรรมชาติของผู้รับสาร ถ้าข้อมูลและสารที่ส่งผ่านไปนั้นได้รับการปฏิเสธ ผู้ส่งสารหรือผู้นำทางความคิดเห็นก็สามารถชี้แจงได้ ได้แย้งให้เหตุผลเพิ่มเติมได้ จัดว่าเป็นการสื่อสารที่ได้รับผลสะท้อนกลับมา (feedback) ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังสามารถอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวและสถานภาพทางสังคมของผู้ส่งสารก็จะทำให้มีการรับสารได้ (เสนห์ นนทะโชติ 2524: 11)

การสื่อสารมวลชน (mass media) ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ในสังคมปัจจุบันมนุษย์ในสังคมต่างดกอยู่ภายใต้การแพร่กระจายของสื่อมวลชนเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และสื่อมวลชนซึ่งสามารถส่งสารไปยังผู้รับสารที่เป็นกลุ่มใหญ่ที่อยู่กระจัดกระจายได้มา และมีศักยภาพของความเป็นประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การให้ความรู้หรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือช่วยการตัดสินใจของบุคคล (กมล สมวิเชียร 2516: 13)

จากการวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526: 71) พบว่า สื่อมวลชนที่เป็นช่องทางของการสื่อสารที่ให้ความรู้ข่าวสารการเมือง จากมากไปหาน้อยก็คือ หนังสือพิมพ์ การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง และวิทยุโทรทัศน์ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามประเภทของผู้ที่มีข่าวสารการเมืองสูงต่ำแล้ว ผู้ที่มีข่าวสารการเมืองสูง จะสนใจในการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงสุด รองลงไปคือจากการสนทนา และวิทยุ โทรทัศน์ ตามลำดับ

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงห์แก้ว (2523) พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม การสื่อสารในกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ การอ่านหนังสือพิมพ์ และการเปิดรับสื่อมวลชนยังมีผลต่อความสนใจทางการเมืองอีกด้วย

บิชอป (Bishop อ้างถึงใน เสรี วงษ์มณฑา 2523: 9-10) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง การใช้สื่อมวลชนและความเป็นประชาธิปไตยในหมู่นักศึกษาที่ลิมา เปรู โดยมีสมมุติฐานว่า ความเป็นประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับความรู้ เรื่องการเมืองของประชาชน ซึ่งความรู้จะมีมากน้อยแค่ไหน ก็จะมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อมวลชนด้วย นอกจากนี้ได้นำตัวแปรเรื่องอายุ การศึกษา อาชีพ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อมวลชนและความเป็นประชาธิปไตยด้วย ผลการวิจัยพบว่า อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการเมือง ความเป็นประชาธิปไตย และการใช้สื่อมวลชน ในขณะที่ความสนใจเรื่องการเมืองก็มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อมวลชน และความเป็นประชาธิปไตย การใช้สื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนและมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกเป็นประชาธิปไตยในหมู่ประชาชนด้วย

จากกรอบการศึกษา และงานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า การใช้ช่องทางและการเปิดรับข่าวสารในการสื่อสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติทางการเมืองของประชาชน กล่าวในเชิงสมมุติฐานของการศึกษาวิจัยนี้ก็คือ ประชาชนที่รับข่าวสารข้อมูลเรื่องเทศบาลจากสื่อมวลชน จะมีระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองที่แตกต่างจากผู้ที่ได้รับจากสื่อระหว่างบุคคล

ประการต่อไป คือความดีในการเปิดรับข่าวสารเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง

ประการสุดท้าย คือหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเทศบาล จากบทความ เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" แล้วจะมีระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาวิจัยในประเด็นแรก พบว่า การรับข่าวสารเรื่องเทศบาลจากช่องทางที่ต่างกัน ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ที่รับข่าวสารจากสื่อมวลชน มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาลสูงกว่าผู้ที่รับจากสื่อระหว่างบุคคล ส่วนในด้านความรู้สึกทางการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง ไม่พบว่าการรับข่าวสารเรื่องเทศบาลจากช่องทางของสื่อที่แตกต่างกัน จะทำให้มีความรู้สึกทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเคยรับรู้เรื่องเทศบาลจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือจากข้าราชการ ญาติพี่น้อง จากสถานศึกษา ก็ไม่ได้ทำให้มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองและความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองแตกต่างกัน (ดูตารางที่ 4.16)

ประสิทธิผลของหนังสือพิมพ์

บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้การเรียนรู้ทางการเมือง นับเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ที่ยึดมั่นอยู่กับค่านิยมและทัศนคติเก่า ๆ ทำให้ไม่สามารถปรับตัวเองเข้ากับระบบการเมืองสมัยใหม่ได้ หนังสือพิมพ์จะช่วยลดช่องว่างดังกล่าวได้ประจวบเหมาะเชื่อมโยงโลกเก่ากับโลกใหม่ ให้ข่าวคราวการเคลื่อนไหวของสังคม รวมทั้งการเสนอบทความและสารคดี อธิบายให้ประชาชนได้ตระหนักและเข้าใจถึงระบอบการปกครองสมัยใหม่ ทำให้ประชาชนรู้จักพิจารณาตัวให้เข้ากับระบบการเมืองแบบใหม่ เข้าใจการกระ

ทำและให้ความร่วมมือกับทางราชการ เรียนรู้หน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม เพื่อพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในขณะที่เดียวกันเทศบาลก็เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานของระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับชาติ และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ แต่เท่าที่ผ่านมากลับพบว่าเทศบาลยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของเทศบาล ไม่รู้จักใช้เทศบาลให้เป็นประโยชน์กับท้องถิ่นของตน จึงทำให้พื้นฐาน ระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติคลอนแคลนไปด้วย

หากจะยอมรับกันว่าความสำเร็จของเทศบาลขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเทศบาล

แต่เมื่อมองไปที่ตัวการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถาบันทางสังคม สื่อมวลชน และสถาบันทางการเมืองอื่น เราจะพบว่า ตัวการเหล่านี้หาได้มีบทบาทที่เกื้อกูลต่อความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อเทศบาลไม่

อย่างไรก็ตามหากยังเห็นว่าเทศบาลยังมีความจำเป็นก็ควรที่จะมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชนเพื่อให้เกื้อกูลต่อเทศบาล จากฐานคตินี้เองที่ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการใช้ตัวการ (agent) ใดตัวการหนึ่ง ในการพัฒนาความรู้แก่ประชาชน และพบว่า สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์น่าจะเป็นตัวการที่มีประสิทธิภาพในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็ความกว้างขวาง (extensive) ความรวดเร็ว (speed) ในการเข้าถึงประชาชน สามารถควบคุมได้ (controllability) ซึ่งง่ายต่อการวางแผนและการพัฒนา

จากข้อมูลนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43) เห็นว่า คอสมันทางการเมืองและการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ มีส่วนทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางการเมืองมาก ร้อยละ 37.0 เห็นว่า ช่วยปานกลาง ร้อยละ 13.7 เห็นว่า ช่วยได้มากที่สุด ร้อยละ 3.3 เห็นว่ามีเล็กน้อย และร้อยละ 1.4 เห็นว่าไม่ได้มีส่วนช่วยเลย ไม่ตอบร้อยละ 4.3 (ดูตารางที่ 4.2)

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาผลของสื่อมวลชนนั้น สามารถแยกพิจารณาเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลตอบสนองระยะสั้น (immediate responses) โดยเมื่อสื่อมวลชนเสนอข่าวสารที่เป็นหัวข้อ (topic) หรือประเด็น (issue) ประชาชนที่รับข่าวสารย่อมจะตระหนักถึงปัญหานั้น และยิ่งสื่อมวลชนเลือกเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นปัญหามากเท่าไร ประชาชนผู้รับข่าวสารก็จะรับรู้หรือตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นปัญหานั้นมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย การตระหนักหรือรับทราบความสำคัญของประเด็นปัญหา หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหรือหลายคนได้ตระหนัก หรือรับทราบว่าปัญหาเรื่องราวอะไรเกิดขึ้นในสังคม และปัญหานั้นมีความหมายและความสำคัญแก่ตัวเองหรือส่วนรวมเพียงไร

บุญเลิศ ชุกติกล (2521: 58) ได้สำรวจความเห็น เกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ของปีที่ทำการวิจัยนั้น ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าประชาชนในเมืองหลวงส่วนใหญ่ คำนึงตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับปัญหานั้นมันขึ้นราคา ค่าครองชีพสูง การขัดแย้งในแหลมอินโดจีน การเลือกตั้งภายในประเทศ และสถานการณ์ในอิหร่าน ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่ปรากฏเป็นข่าวใหญ่ในหนังสือพิมพ์ขณะนั้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนความคิดข้างต้น

2. ผลตอบสนองในระยะยาว (long-term responses) แม้ว่าการศึกษาในเรื่องของการสื่อสารมักจะมุ่งไปที่ผลระยะสั้นที่มีผลต่อการพัฒนาด้านความคิดก็จริง แต่เป้าหมายสำคัญอยู่ที่ระยะยาว คือการเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกและพฤติกรรมของคนเรา โดยมีข้อสันนิษฐานที่สำคัญประการหนึ่งว่า การพัฒนาด้านการรู้ (cognitive) ของคน มีส่วนสัมพันธ์กับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของเขา ดังนั้นถ้าการสื่อสารสามารถช่วยในการพัฒนา

ความคิดทางการเมืองจริง ก็ย่อมมีผลทางอ้อมในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองไปด้วย นอกจากนี้นักวิชาการส่วนมากยังเชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของคนเราโดยเน้นด้านพัฒนาความคิด แทนที่จะมุ่งเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะได้ผลมากในระยะยาว

ผลการศึกษานี้ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84) ของกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารสูง จะมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงด้วย มีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น (ร้อยละ 16) ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่มีปรากฏอยู่ในระดับต่ำเลย และจำนวนของผู้ที่ระดับความรู้ความเข้าใจสูงจะลดทอนลงไปตามความถี่ของการเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารเรื่อง เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก แล้ว ไม่มีผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำเลย (ดูตารางที่ 4.17)

สำหรับในแง่ของความรู้สึกทางการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองและความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง พบว่า ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกทางการเมืองดังกล่าวย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าผู้ที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" สูง แล้วจะมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงตามไปด้วย (ดูตารางที่ 4.17)

เมื่อนำปัจจัยด้านความยากง่ายของบทความมาร่วมพิจารณา ก็พบว่า มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการรับข่าวสารจากบทความ กับระดับความรู้ และความรู้สึกทางการเมืองน้อยมาก จึงกล่าวได้ว่า ไม่ว่าผู้อ่านจะมีความเห็นว่าเป็นบทความที่ได้โดยง่าย ยังสงสัยอยู่บ้าง หรือไม่เข้าใจเลย แต่หากมีการอ่านบทความบ่อยครั้ง ก็จะทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลเพิ่มขึ้น ส่วนความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองและความไว้วางใจทางการเมืองไม่เปลี่ยนแปลง (ดูตารางที่ 4.18)

เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิผลของหนังสือพิมพ์ พบว่า ภายหลังจากที่ได้เสนอบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" ไปแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ไม่พบว่า มีการเพิ่มมากขึ้นในความรู้สึกลงการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ว่าความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองภายหลังจากที่ได้รับข่าวสารเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" จะมีระดับสูงกว่าได้รับข่าวสาร เนื่องจากมีเพียงระดับความรู้ความเข้าใจเท่านั้นที่เพิ่มขึ้น (ดูตารางที่ 4.19)

ผลของการวิจัยนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า ผลของสื่อมวลชนในระยะสั้นที่เกิดขึ้นกับมวลชนผู้รับข่าวสารนั้นจะเป็นไปในรูปของการรู้ (cognition) ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ และความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ นั้นเอง การเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึก (affection) และพฤติกรรม (behavior) ของมวลชนที่รับข่าวสารจากสื่อมวลชน จึงเป็นสิ่งที่ต้องการหาในระยะยาว และมีการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ตารางที่ 4.16 ความแตกต่างในความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกทางการเมืองเมื่อ
รับข่าวสารจากช่องทางที่ต่างกัน

ความแตกต่างใน	ช่องทาง	N	Mean	SD	t	Sig.
ความรู้ความเข้าใจ	สื่อระหว่างบุคคล	54	2.259	0.521	-3.22	.002
	สื่อมวลชน	77	2.558	0.525		
ความรู้สึกมีประสิทธิ- ภาพทางการเมือง	สื่อระหว่างบุคคล	54	2.259	0.442	-1.18	.341
	สื่อมวลชน	77	2.364	0.536		
ความรู้สึกในหน้าที่- พลเมือง	สื่อระหว่างบุคคล	54	2.648	0.428	0.29	.774
	สื่อมวลชน	77	2.623	0.488		
ความรู้สึกไว้วางใจ ทางการเมือง	สื่อระหว่างบุคคล	54	2.463	0.503	0.95	.342
	สื่อมวลชน	77	2.377	0.541		

ตารางที่ 4.17 ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง จำแนกตามความถี่ในการอ่านบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก"

จำแนกตาม	ระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึก			รวม	จำนวน
	สูง	กลาง	ต่ำ		
ความรู้ความเข้าใจ					
ไม่เคยรับข่าวสาร	24.2	72.6	3.2	100	62
รับข่าวสาร 1-3 ครั้ง	26.2	73.8	-	100	42
รับข่าวสาร 4-6 ครั้ง	69.5	30.5	-	100	82
รับข่าวสาร 7-8 ครั้ง	84.0	16.0	-	100	25

Sig. = .000 r = 0.46624 GAMMA = 0.66709

จำแนกตาม	ระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึก			รวม	จำนวน
	สูง	กลาง	ต่ำ		
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง					
ไม่เคยรับข่าวสาร	24.2	74.2	1.6	100	62
รับข่าวสาร 1-3 ครั้ง	14.3	85.7	-	100	42
รับข่าวสาร 4-6 ครั้ง	42.7	56.1	1.2	100	82
รับข่าวสาร 7-8 ครั้ง	36.0	64.0	-	100	25

Sig. = .0564 r = .13578 GAMMA = .25182

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึก			รวม	จำนวน
	สูง	กลาง	ต่ำ		
ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง					
ไม่เคยรับข่าวสาร	50.0	50.0	-	100	62
รับข่าวสาร 1-3 ครั้ง	38.1	61.9	-	100	42
รับข่าวสาร 4-6 ครั้ง	53.7	46.3	-	100	82
รับข่าวสาร 7-8 ครั้ง	72.0	28.0	-	100	25

Sig. = .0529 r = .11904 GAMMA = .18696

ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

ไม่เคยรับข่าวสาร	33.9	64.5	1.6	100	62
รับข่าวสาร 1-3 ครั้ง	52.4	47.6	-	100	42
รับข่าวสาร 4-6 ครั้ง	45.1	54.9	-	100	82
รับข่าวสาร 7-8 ครั้ง	40.0	60.0	-	100	25

Sig. = .4250 r = .06880 GAMMA = .09473

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" กับความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง เมื่อควบคุมโดยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทความ จำแนกตาม ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกทางการเมือง

ความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับข่าวสารกับ	ความสัมพันธ์		ความสัมพันธ์เมื่อควบคุมแล้ว	
	Zero order	Sig.	Partial Corr	Sig.
ความรู้ความเข้าใจ	.4662	.000	.4604	.000
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพ				
ทางการเมือง	.1658	.016	.1693	.038
ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง	.1190	.085	.1184	.149
ความไว้วางใจทางการเมือง	.0688	.320	.0592	.472

ตารางที่ 4.19 ความแตกต่างของการวัดครั้งแรก และการวัดครั้งหลัง จำแนกตาม
ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง

จำแนกตาม	การวัด	N	Mean	SD	t	Sig.
ความรู้ความเข้าใจ	ครั้งแรก	211	2.3033	.537	-4.56	.000
	ครั้งหลัง	211	2.483	.520		
ความรู้สึกมีประสิทธิ- ภาพทางการเมือง	ครั้งแรก	211	2.327	.490	0.95	.344
	ครั้งหลัง	211	2.299	.479		
ความรู้สึกในหน้าที่- พลเมือง	ครั้งแรก	211	2.578	.514	1.90	.056
	ครั้งหลัง	211	2.537	.501		
ความรู้สึกไว้วางใจ ทางการเมือง	ครั้งแรก	211	2.422	.505	0.00	1.000
	ครั้งหลัง	211	2.422	.505		

สรุป

ผลสรุปจากข้อมูลของการวิจัยนี้ บ่งชี้ว่า สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ยังคงมีบทบาทสูงในการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน โดยพบว่า ในช่วงระยะเวลาของการวิจัย ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลสูงขึ้น แต่สำหรับความรู้สึกระหว่างการเมืองยังไม่อาจที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาสั้น ๆ ของการวิจัยนี้ได้ นั่นหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ย่อมต้องอาศัยเวลายาวนานกว่านี้ สมมุติฐานจึงถูกในแง่ประสิทธิผลที่มีต่อความรู้ความเข้าใจและคิดในแง่ประสิทธิผลที่มีต่อความรู้สึกทางการเมือง

ส่วนผลการวิจัยอื่น ๆ พบว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" ต่างก็มีระดับในด้านทัศนคติความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองระดับปานกลางค่อนข้างสูง และมีความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองสูง ผลการวิจัยส่วนนี้จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

วิจัยทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์ร่วมกันกับความรู้ความเข้าใจ เรื่องเทศบาล ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติกับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง สมมุติฐานได้รับการยืนยันหนึ่งข้อ และไม่ได้รับการยืนยันหนึ่งข้อ ข้อที่ได้รับการยืนยันคือในแง่ความสัมพันธ์ของตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง โดยพบว่า เพศชายมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าหญิง และยิ่งประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น ก็จะมีแนวโน้มมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องเทศบาลมากขึ้นด้วย เมื่อพิจารณาถึงส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกทางการเมือง พบว่า ตัวแปรด้านอายุและเพศมีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างในความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง พวกที่มีอายุ 36 ปีลงไปมีความรู้ สึกนี้สูง ส่วนพวกที่มีอายุ 37 ปีขึ้นไป มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองต่ำ และเพศชายมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง ปรากฏว่าเพศและการศึกษามีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างของความรู้สึกนี้ โดยเพศชายมีความ

รู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลางและต่ำ ในด้านความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง เป็นวัยหนุ่มสาว วัยกลางคน หรือผู้สูงอายุ มีการศึกษาสูงหรือต่ำ ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการ หรือกำลังศึกษาอยู่ ก็ไม่มีความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองแตกต่างกัน

ประเด็นต่อไป พบว่า ประชาชนที่รับข่าวสารเกี่ยวกับเทศบาลจากสื่อมวลชนมีความรู้มากกว่าผู้ที่รับข่าวสารจากสื่อระหว่างบุคคล ส่วนความรู้สึกทางการเมือง ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนนี้สมมุติฐานจึงถูกหนึ่งข้อและผิดหนึ่งข้อ

ประเด็นสุดท้าย พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ เรื่องเทศบาล แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกทางการเมือง ไม่ว่าจะมีการอ่านบทความมากน้อยต่างกันก็ไม่ได้ทำให้มีความรู้สึกทางการเมืองต่างกัน.